

Հարկան գինը 10 րուբլ, կէս տարվանը 6 րուբլ:
Առանձին համարները 5 կոպէկով:

Խիֆիիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ:

(Պատրաստագրացիք գիտում են ուղղակի
Тифлисе. Редакция „Мусако“)

ՄԱՍԿ

Խմբագրատունը բաց է առաւտեան 10—2 ժամ
(հացի կիրակի և տոն օրերին):

Հայտարարութիւն ընդունվում է ամէն լիգուով:

Հայտարարութիւնների համար վճարում են
խաւքանչիւր բառին 2 կոպէկ:

ԲՈՎԱՆԳԱՅԻՆԻՒՆ

Օրվայ կենսական հարցը— Ներքին տեսու-
թիւնը: Նախկին Շուշուցի—Արտաքին տեսու-
թիւնը: Թիւրքիա, Ֆրանսիա—Վաշակի հեռագրի-
ները— Յայտարարութիւններ:— Բանասիրա-
կան, Յունաստանի ազատութիւնը:

ՕՐՎԱՅ ԿԵՆՍԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

«Մշակի» մայիսի 27-ի և 28-ի
համարներում «Օրվայ կենսական
հարց» յօդուածով ցոյց տուեցինք
ազգայնոցս «մի մեծ ընկերութիւն
կազմելու անհրաժեշտութիւնը, ըն-
կերութիւն, որը լինի սիրտ, որից
բղետելով կենսաբեր երակները կը
թափանցեն ամենուրեք, ուր կայ
հայի «ախ»: Այն օրվանից սկսեց
արծարծել այդ միտքը, մեր բա-
րեմիտ երիտասարդները այդ հար-
ցը դարձրին իրանց համար խո-
սակցութեան և հոգատարութեան
առարկայ, մանաւանդ որ գաղա-
փարը ինքն ըստ ինքեան հայ ազ-
գի պատմական թշուառ ճգնա-
ժամի բերմունքն է:

Մի ազգ, որ իր վրա պատե-
րազմական անասելի նեղութիւն-
ները, կոտորուածք, աւերումն և

գաղթականութիւնը կրելուց յե-
տոյ, ենթարկվի այնուհետեւ մըշ-
տական աւարառութեանց, ջնն-
ջման և մանաւանդ սովի և
տարափոխիկ հիւանդութիւնների
ճիրաններին, նոյն այդ ազգը
չունենայ ոչ մի ընդհանուր կապ,
և ոչ մի բարեկարգեալ կազմա-
կերպութիւն՝ որի նպատակը լինի
սառը դատողութեամբ, ծանր կըշ-
ռելով, կանոնաւոր կերպով գործ-
կատարելը, բոլոր մշտական և
ժամանակաւոր ծագած թշուա-
ռութիւնների առաջն առնելը,—ե-
թէ, ասում ենք, այդ բոլորը պա-
կասի մի ազգի մէջ և ազգը
թողի իր հազար ու մէկ թշուա-
ռութիւններից պատճառված ի-
ներցիային,—անշուշտ նա կորս-
տեան սնդուղը կը գործի:

Այդ ընկերութեան անհրաժեշ-
տութիւնը պարզապէս զգալուց
յետոյ, կը մնայ միայն մշակել մի
ծրագիր, որը յարմար լինէր գա-
ղափարի ոգուն: Հասկացող, կրթ-
ութեալ անձինք երբէք պակաս չեն
մեր մէջ, ամեն տեղ, ամեն քա-
ղաքում կը գտնվեն նոքա. հար-

կաւոր է մի կազմակերպութիւն
ունենալ, որպէս զի այդ բոլոր
անձինքը զործեն մի ճանապար-
հով, նպատակայարմար ճանապար-
հով:

Ո՛վ չէ ցանկանում, որ մեր ու-
սումնարանները խառն ու շփոթ
գրութիւն չունենան. առաջարկ-
վում է ահա մեր ծխական դպ-
րոցների սովորական ընթացքը
բարենորոգելու, հարց է ծագում
ուսումնարաններ հիմնելու, ուր ա-
ւանդվեն և արհեստներ, բայց դո-
քա, կարծեմ, ընդհանուր հասա-
րակական հարցեր են: Չը մոռա-
նանք և այն, որ մեր ծխական
դպրոցները Վեհափառ Վաթո-
ղիկոսի իրաւասութեան և հովա-
նաւորութեան ներքոյ են գտնա-
վում: Այդ մի հարց. բայց բանի
բազմակողմանի են մեր կենսական
և մտաւոր պիտոյքը, այնքան բազ-
մակողմանի պէտք է լինեն մեր
գաղափարները և նոցա գործա-
դրութեան եղանակը: Ո՛վ չէ ցան-
կանում, որ մենք մեր ձեռքին ար-
հեստ ունենանք, մեր գլխումը
խելք և գրպաններումս փող, ո՛վ

չէ ցանկանում որ մենք լինենք
կուշտ և խելացի բաղադրացիք,
բայց և ով չը գիտէ ընկերու-
թիւնների փրկարար նշանակու-
թիւնը:

Այս մտքերը կրկնելովս չենք
կարծում նորութիւններ յայտնել,
քաւ լեցի. մենք միայն արտայայ-
տում ենք այն, ինչ որ, պարզն
ասած, ամեն մի փոքր ի շատէ
հասկացող բարեմիտ անձի ուղեղի
մի անկիւնում նստած է: Մար-
դը պէտք է այս աշխարհիցը չը
լինի, որ խորթ նայի այս բանին:
Դեռ գուցէ, շատ սակաւ ենք
խօսում այս մտքի մասին, նորան
այբուբենական համարելով, այդ
մտքի վերջին տառերն ևս շատ
հասկանալի են շատերին: Ասում
են մի բանիմները ինչու նոյն այդ
գաղափարը չիրագործենք «գաղ-
թելոց օգնող կոմիտեի» ձեռքով,
նորա հովանաւորութեան տակը
մոնելով: Այնքան ասեց «Մշակը»,
այնքան խօսեց, որ դրդի այդ «կո-
միտետը» դէպի մի շարժողու-
թիւն, բայց հնար չեղաւ: Ի՛նչ
հարկ կայ, ի՛նչ կապ ունի այս նոր

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

Յունաստանը մինչև 1820 թւականը գտնվում
էր տաճկաց թի տակ: 15 դարու վերջերում օս-
մանցիք Կ. Պոլիսը առնելուց յետոյ տարա-
ձեղով իրանց իշխանութիւնը ամբողջ Բալկա-
նեան թերակղզու վրա, սփռվեցան նոյնպէս և ամ-
բողջ Յունաստանում տիրելով միանգամայն բոլոր
արեւոցներին և քաղաքներին: Յոյները առաւել քան
350 տարի չարունակ հեկեկում էին տաճկական
դառը լծի տակ, ողբալով կորուսած անկախութիւ-
նը և հնադարեան փառքը: Չը նայելով այն դա-
ռը վիճակին, որի մէջ գտնվում էր նրանց հայրե-
նիքը քարուքանդ, աւերակ քաղաքներով և աւան-
ներով, չը նայելով որ օսմանցուց տէրութիւնը դեռ
կորուսած չէր իր զորութիւնը, այնու ամենայնիւ
նրանք չը կորցրին իրանց յոյսը և հաւատը, թէ
կը գայ մի ժամանակ, երբ բարեշնորհ հանգամանք-
ները թող կը տան նրանց թօթափել բռնաւորի
լուծը և նորից ազատութիւն վայելել: Առաւել ևս
մեծանում էր նրանց յոյսը երբ տեսնում էին, թէ
ինչպէս մեծահզօր Սուլթանի տէրութիւնը հիւսի-
սային արծուի հարուածներով տակ նուազում էր և
քայքայվում: Մանաւանդ այն կուրծքերը, որ վարեց
օսմանցոց տէրութիւնը սրանից հարկւոր տարի ա-
ռաջ ռուսաց Նիկաթերիկա կայսրուհու հետ, սաս-
տիկ թուրքերին նրան, այն ջարդը որ տուեցին Սու-
լթանը և Ռուսիանցիքը սուլթանի զօրքերին միա-
գամայն պակասեցրին տաճկաց իշխանութեան ոյժը
և կորցնել տուին այն սարսափը, որ ի վաղուց տի-

րում էր տաճկահարեան ազգերին, լցնելով մի և
նոյն ժամանակը ազատութեան յուսով և ձգտու-
մով տաճկահալածակ սերնդիներին, դարադաշտի-
րին, ռուսիայիցներին և յոյներին: Ամենայն անգամ
երբ ծագում էր պատերազմ տաճկաց և ռուսաց մէջ,
այս փոքրիկ ազգերը նոյնպէս զինվում և պատերազ-
մում էին ազատութեան համար, դաշնակից հանդի-
սանալով ռուսաց զօրքերին և ամեն այսպիսի պա-
տերազմից յետոյ խաղաղութեան պայմանների մէջ
պատերազմող սլավոն ազգերը ձեռք էին ձգում
ինքնավարութեան իրաւունքներ: Մի քանի պատե-
րազմներից յետոյ այս փոքրիկ ազգերը մեծ զոհեր
անելով, վերջապէս հաջող փոքր առ փոքր այն ա-
զատութեան և անկախութեան, որ այժմ վայելում
են: Բայց թէ արդեօք ի՛նչ կը լինէր նրանց վիճա-
կը, եթէ ցանկանալով ազատել հայրենիքը անտա-
նելի վիճակից, դիմէին ոչ թէ զինու զորութեան,
այլ լաց ու կոծի և դարձիկ բողբոջների: Նրանք
լաւ էին հասկանում, որ արտասուներով երկիր ա-
զատել չէ կարելի, այլ թէ այդ նպատակին հաս-
նելու համար զոհաբերութիւններ են հարկաւոր, և
յիշաւի նրանք չէին խնայում ոչ սեփականութիւն,
ոչ կենսք: Ամեն անգամ երբ սլավոնացիին մասն-
տականից անպատուութիւն և չարագործութիւն էր
տեսնում ընչից, կենալի կամ թէ ընտանիքի պատի-
ղէմ, պաշտպանութեան համար չէր դիմում թիւրք
զատաւորին, որովհետեւ նա լաւ գիտէր, թէ ում
կողմը նա կը բռնի, այլ թէ ինչպէս պարտաւոր
է անձը և ընտանիքը սուրը ձեռքին: Եթէ մասնա-
կանը աղէկ էր փախցնում քրիստոնէայ ընտանի-
քից, սլավոնացին չէր գնում աղաչում և ընկնում
ոտքերը, որ յետ դարձնէ և անամթաւ բռնէր զի-
մում սրան ու նրան հարցնելով, թէ արդեօք արժէ
փախցնած աղէկը ետ խլել թէ ոչ, որ ոչ այլ ինչ է
եթէ ոչ արտայայտունը ստրկացած Լոգոն և բը-
թացած զգացմունքների, այլ թէ պատժում էր և
ղեւնագործին մասկան պատժով: Շնորհիւ այս-
պիսի ինքնապաշտպանութեան սլավոնների կողմից

մասնատակաւ տարրը չէր համարձակվում անպա-
տիժ կերպով չարագործութիւններ անել և սլավոն-
ները անձնապաշտպանութեամբ ցոյց տուին եւրո-
պացիներին, որ բոլորովին արժանի են ազատութեան
և անկախութեան. սրա հետեանքը եղաւ այն, որ
բուլղարացիք 1826 թւականին ձեռք ձգեցին ինք-
նավարութիւն, իսկ 1878-ին անկախութիւն: Սեր-
բիացիք 1811—12 թ. պատերազմից յետոյ ռուսաց
և տաճկաց մէջ, որին իրանք ևս մասնակցում էին,
Լեասայի խաղաղութեան հիման վրա 1812-ին ա-
ւելացրին իրանց ինքնավարութեան արտօնութիւն-
ները, իսկ 1878 երկար և արեւմտեայ պատերազ-
մից յետոյ բոլորովին անջատվեցան օսմանցուց
պետութիւնից: Չերնոգորիան թէ և համարվում
էր տաճկաց կայսրութեան մի պրովինցիա, բայց
խկապէս միշտ ազատութիւն էր վայելում, իսկ
1878 Սերբիայի և Ռումինիայի հետ ստացաւ կա-
տարեալ անկախութիւն: Նկարագրում եմ այստեղ
յոյների ազատվելը ցոյց տալու համար, թէ ինչպի-
սի մեծամեծ զոհաբերութիւններ չը խնայեցին
նոքա ազատութիւն ստանալու համար:

Ինչպէս վերեւում յիշեցի Յունաստանը 15 եր-
րորդ դարու վերջերում ընկաւ օսմանցոց իշխա-
նութեան ներքոյ, որ չարունակվեց 350 տարուց
աւել մինչև 1820 թ. յոյները այդ բոլոր ժամա-
նակը տաճկաց լծի տակ պինդ պահում էին իրանց
կրօնը և եկեղեցական կազմակերպութիւնը, որ
ինքն իրան մի այնպիսի կապ է, որ արդէք է
զառնում խառնվելու նուաճված ազգը յաղթողի
հետ, անքակ պահելով ազգայնութիւնը. նրանց
հոգեւորական գլուխը՝ Կ. Պոլիսի պատրիարքը
մի և նոյն ժամանակ իշխան էր և աշխարհա-
կան գործերում միջնորդ էր հանդիսանում ծանր պա-
րագանքներով իր հօտի և սուլթանի կառավարու-
թեան մէջ: 18 դարու վերջերում և այդ դարու
սկզբում պատահած պատերազմների ժամանակ
ինչպէս Յունաստանի, նոյնպէս և Արշակաւազոսի
յոյների վաճառականութիւնը հասաւ ընդարձակ

և ծաղկած դրութեան, որի պաշտպանութեան հա-
մար ծովային առաջակներէր չէզոքա, Ֆարալ և
Սպեցիա կղզիների ընկալիչները կազմեցին զինուոր-
ված նաւեր: Այս նաւատորմը, որ չլինած էր վա-
ճառականական նպատակով և որ ապագայում ա-
զատութեան համար սկսած պատերազմի ժամանակ
մեծ ծառայութիւն արեց յոյներին, ամենին չէր
ընկնում թիւրքերի աչքերին և գուցէ արհամար-
հանքով էին նայում նրա վրա: Յոյները բարբորու-
թեան աճման հետ շատանում էր և նոցա սերը
դէպի ուսումը, և պէտք է խոստովանած, որ ուս-
ման ծարաւը լցուցանելու համար նոքա ոչինչ չէին
խնայում, հիմնելով բազմաթիւ դպրոցներ հայրե-
նիքում և մասամբ երիտասարդներ ուղարկելով
արտասահման բարձրագոյն դիտութեանց համար:
Կրթութիւնը նոյնպէս մեծ զարկ տուեց հայրենա-
սիրութեան դարգանալուն և ճշմարիտ որ իրանց
մատենագրութեան հետ ծանօթանալը, որ յիշեց-
նում էր հնադարեան հեկենական փառքը, չէր
կարող ուժգին կերպով չաղդել նոր յոյների վրա,
յարուցանելով նրանց մէջ զառը կսկիծ գէպի
այժման վիճակը և ձգտում նորից ձեռք բերել
իրանց պապերի անկախութիւնը և փառքը: Արդէն
19 դարում Փարիզի յոյն ուսանողների մէջ կազմ-
վեցաւ մի ընկերութիւն, որ պրականական պարագ-
մունքների պատրուակաւ գաղտնի նպատակով կը
գրած հայրենիքի ազատութեան հետամուտ լինել:
Այս ընկերութեան անդամ էր և թիգրաս բանաս-
տեղծը, որի պատերազմական երգերը յոյներին
դէմք էին հրաւիրում և անասելի կերպով ազգում
էին երիտասարդութեան վրա, իսկ աւելի ևս աւե-
լացաւ նրանց ներգործութիւնը, երբ յիշեալ բա-
նաստեղծը Բելգրադի փաշայի հրամանաւ բռնվե-
ցաւ և չարաչար կերպով նահատակվեցաւ: Վիեն-
նայի կոնգրէսի ժամանակ (1815 թ.) Փարիզի
յոյն ընկերութիւնը ընդարձակվեցաւ ընդունելով
իր մէջ բազմաթիւ անդամներ Ռուսաստանի
և ուրիշ երկիրների յոյներից և դարձաւ քաղա-

Ա մի Ոչ թէ անխլաւութիւնն է մեղաւոր, որ ճ
է յու ծում է արդարութիւնը, այլ մեղաւոր է արդ
էնքով թիւնը, որ թողլ է տալիս նրան բանաձայլ լր
ստրկի
անաւորով
քննորով
ն, այն
ու թիւն
Ամե-
նքն է,

Յունական հաւատարմատար Վրայանը խաղաղասիրական յայտնութիւնները, որոնց նա առաւ Բնըլինի մէջ այնտեղից իր հայրենիքը ուղեորկելու ժամանակ, չափազանց գրգռեց այստեղի ալբանցիներին, որոնք պատերաստովմ էին Յունաստանի հետ պատերազմելու համար և, ինչպէս երևում է, անհամբերութեամբ սպասում էին այդ պատերազմին։ Ենթադամի մեչետի մէջ եղած ցոյցերը բաւականաչափ ցոյց են տալիս այստեղի ալբանական դադլթականութեան պատերազմական տրամադրութիւնը։ Գրանից յետոյ դարձեալ մի քանի անգամ ցոյցեր եղան։ Ալբանական հին սովորութեան համեմատ մեչետը շրջապատող հազդին հրապարակի զանազան մասերի վրա ալբանական զրօշակներ կային։ Յնդերի առաջնորդները հրաւիրում էին ալբանցիներին զինուոր գրկել, գրում էին նրանց անունները և յայտնութիւնները Զինուորների այսպիսի բացարձակ հաւաքելը իշխանութեան համաձայնութեամբ բաւական հանգստացրին յոյներին։ Յունական դեսպանը խնդրեց պ. Գօշնին, որ նա միջնորդութան մօտ զինուորների հաւաքելը դադարեցնելու համար։ Պոյները աւելի աւ միջոց գտան այդ նպատակին հասնելու համար։ Նրանք կաշառեցին մի ալբանցի պոյիցիականի, որ յայտնեց Խաչիկ-փաշային, թէ ալբանցի նոր զինուորները մտադրեցին մերժել սովթանի իշխանութիւնը և Ալբանիան անկախ յայտնել և թէ այդ մտադրութեան մասին նրանք բացարձակ խօսուել են։ Խաչիկ-փաշա իսկոյն արգելեց զինուորներ հաւաքել և թէպէտ ալբանցիները բողոքեցին այդ կարգադրութեան դէմ և հաստատեցին, որ լրաբերը կաշառված էր, բայց հրամանը այլ ևս յետ չառնելիցաւ։ Այն ժամանակվանից, ինչ Աբեղդին-փաշա մինիստընանակվեցաւ, յոյները լուր են տարածել, որ նա Եպիրոսի բազմաթիւ անուանի ալբանցիների հետ մի գրութեամբ խնդրել են Գէորգ Թագաւորից Եպիրոսը միացնել Յունաստանին։ Թէպէտ Աբեղդին-փաշա մերժում էր այդ լուրը, բայց շատերը հաւատացնում են, որ նա ձգմարիտ է։

ՖԻԱՆՍԻԱ

«ГОЛОСЪ» Լրագրի մէջ ապկած է փաբրիկեյ
մի թղթակցութիւն, որ հետեւեալ կերպով
նկարագրում է յուլիսի 14-ի Ֆրանսիական
ազգային տօնը: Թղթակցութիւնը գրված է
յուլիսի 15-ին:

Իբրև տան երեկվայ օրը զրեթէ անաշուղ անցաւ: 1878 թուականի յունիսի 30-ի տօնի հետ նրան համեմատել անգամ չէ կարելի: Յուլիսի 14-ից դեռ երկու օր առաջ երկաթուղիների գնացքները դուրս էին տանում Փարիզից զանազան զիւղերը և ծովային ջրերը ամեքին, որոնք միջոց ունէին Փարիզից փախչելու և բերում էին Փարիզ գաւառական բնակիչներին, որոնք զուարճանալու այդպիսի զէպքերից միշտ օգուտ են քաղում:

Այդ տօնի անաջողութեան պատճառը
խորաքննչութիւնը Յրանխաջի ուրիշ կերպ է մեկ
նում, նայելով, թէ այդ մեկնողը ինչ կուսակ
ցութեան է պատկանում: Միապետականները
հաւատացնում են, որ անաջողութեան պատ
ճառը այդ օրվայ ընթրութիւնն էր: Բաստիւ
լիայի վերջնելը և այդ բանտը պաշտպանող
մի քանի տասնակ ծեր զինուորներն կոտո
րելը, նրանց կարծիքով, Յրանխայի պատմու
թեան ամօթալի տեղն է և այդ պատճառով
Յրանխական հասարակութեան լուսաւոր
ված մասը չը կամեցաւ մասնակցել այդպիսի
օրվայ տարեգարձի տօնին: Հանրապետական
ները թէպէտ բարձրաձայն կանչում են, որ
այդ օրը ժողովրդի մէջ չը տեսնված ողևո
րութիւն էր տիրում: Բայց իրանք էլ խոս

տովանվում են, որ բացի շրջակաների բնա-
կիչներից, Փարիզը չափաւոր կերպով մասնակե-
ցեց երէկվայ տօնին: Սովորապէս այդ երկու
կողմերն էլ իրաւունք ունեն: Փարիզի բնա-
կիչները առանց ոգևորութեան վերաբերվցին
գործին այն պատճառով, որ այդ բոլակն
ներանց առանձին պատճառ չունէին ուրախա-
նալու և ոգևորվալու: Բաստիլիայի վերցնելու
օրը կարելի էր միայն այն ժամանակ ազգային
տօն դարձնել, եթէ զրանով Ֆրանսիայի մէջ
բոլորովին վերջանար յեղափոխական տարրը
և եթէ ազգաբնակութիւնը հաւատացած լի-
նէր, որ այսուհետեւ նա կարող է լաւադր և
հանգիստ ապրել և յեղափոխութեան պը-
տուղներից օգուտ քաղել: Տարաբաղբաբար
այդպէս չէ: Այն մարդիկ, որոնք ներկայ բո-
լակում իշխում են, թէպէտ ամենքին հա-
ւատացնում են, որ այսուհետեւ Ֆրանսիա-
նի զարգացումը կը շարունակի վերանորո-
գական ձանապարհով, բայց ամբողջ զրան-
չէ հաւատում: Այս պատճառով շատերը
կարծում են, որ կառավարութիւնը Ֆրանսի-
սիական ազգային տօնի համար կարող է
աւելի աջող օր ընտրել, քան թէ յուլիսի 14
այսինքն այն օրը, երբ Ֆրանսիական յեղա-
փոխութիւնը առաջին անգամ բռնութեան
ձանապարհի վրա կանգնեց:

Եթէ ամբողջի ոգևորութիւնը մեծ չէր, այնու ամենայնիւ պէտք է գովել Ֆրանսիական հասարակութեանը նրա չափազանց բարեմիտ վարմունքի համար: Ամբողջօրը Փարիզի մէջ ոչ մի կռիւ, ոչ մի անկարգութիւն ե ոչինչ ցոյցեր չեղան: Երկու միլիօնաւոր ազգաբնակիչութիւնը շարժվում էր, զուարճութեան մի կենտրոնից դէպի միւսը անցնելով ե ոչ մի տեղ չը հաւաքվելով, այնպէս որ շարժողութեանը արդելք լինէր: Հարիւրաւոր տեղեր կազմված էին զուարճութեան կենտրոններ: Վաղ առաւօտից մինչեւ կէս զիշեր ամբողջը զուարճանում էր ե ոչ մի տեղ կարգապահութիւնը չը խանգարվեցաւ: Փէպէտ պահպանողական կուսակցութեան մամուլը առաջուց նախագուշակում էր, որ յուլիսի 14-ին անկարգութիւններ ե ժողովրդական ցոյցեր կը լինեն, բայց առաջ էլ նրան ոչոք չէր հաւատում: Շատերը այնու ամենայնիւ սպասում էին, որ գոնէ մի փոքր ցոյց կը լինի որ ե է արգելված միաբանութեան, կամ յիտադիմական լրագրի խմբագրատան դէմ ինչպէս օրինակ «Gaulois» լրագիրը, որ իր աններելի վերաբերութեամբ դէպի հանրապետութիւնը ե իր ծաղրերով դէպի տօնին մասնակցողները, անկարգութեան պատճառ էր դառնում: Փարիզեցիք աւելի լաւ համարեցին այդ յարձակմունքներին արհամարհանելով պատասխանել: Ամբողջ աշխարհի մէջ այնպիսի մայրաքաղաք չը կայ, որտեղ ազգային տօնին այդպիսի խառը ժամանակ այլքան ամբոխ մասնակցէր ե տօնը այդքան խաղաղ ե հանգիստ անցներ, ինչպէս պատահեցաւ Փարիզում:

Յուլիսի 14-ի առին զինուորական բաժինը առաջուց կազմած նսխադժի Համեմատ կատարվեցաւ: Անսպասելին միայն Հանրապետութեան նսխադաՀ Գրեվլին ծառն էր, որ ամեն կողմից զեղեցիկ էր: Գրեվլին չէ սիրում շատ խօսել, բայց երբ Հարկաւոր է Համարում խօսել, նրա ծառը Հիանալի է լինում: Բոլոր լրագիրները առանց բացառութեան գովում են այն ազգասիրական ոգին և ազնւութիւնը, որով զեղեցկացրած էր Գրեվլին ծառի իւրաքանչիւր նսխադասութիւնը:

Իրերէն Հասկացաւ, որ այդպիսի դէպքե-
րում զօրքերին զիմուռ ժամանակ, անհրա-
ժեշտ է կուսակցութիւններեց բարձր լինե-
լէ խօսել միայն Հայրենիքի, միայն Ֆրանսիայի
անունով: Ահա այդ ծառի կարծառօտ բովան-
դակութիւնը: «Միջերանք, ունտեր-«Միջեր-
ներ և զինուորներ, որոնք այս Հանդիմնի-
զօրքերի ներկայացող ցիւնէ և ք: Հանրապետ-
ութեան կառավարութիւնը բազմապէս է, որ

գործով գտնվում է այս ձմարիտ ազգային զորքերի առաջ, որոնց Ֆրանսիան կազմում է իր ամենալավ մասից, տալով նրան իր երկտասարգությունը, սլոխքն տալով այն, ինչ որ իր ամենաթանկագինը, ամենաազնիւրը, ամենաքայքայն է և այդպիսով ներշնչելով զորքերի մէջ իր խելքը և իր զգացմունքները, ոգևորելով նրանց իր հոգով և դրա փոխարէն զօրքերից իր որդկերանցը յետ ստանալով ձմարառութեան համար կրթված զինուորական կարգապահութեան շփուլային մէջ, որտեղից նրանք մացնում են Ֆրանսիայի քաղաքային կեանքի մէջ յարգանք դէպի իշխանութիւն, պարտաճանաչութեան զգացմունք, հաւատարմւ ոգի, ամենամեծ հայրենասիրութիւն և պատաշարութիւն և զինուորական արհեստի քաջ բարեգործութիւններ, որոնք նրանց գեղեցիկ մարդիկ և քաղաքացիներ դարձնելու համար անհրաժեշտ են: Նիժէ Ֆրանսիան ոչինչ չը խնայելի իւր զօրքերից բարձրացնելու համար, զօրքերն էլ իրանց կողմից ոչինչ չը խնայեցին երկրի աշխատանքներին անվայել լինելու համար. աշխատանքի, ուսումնասիրութեան և զինուորական կարգապահութեան ծանապարհով զօրքերը գրաւական դարձան Ֆրանսիայի պատշաճաւոր յարգանքի և խաղաղութեան, որ նա կամենում է պահպանել: Այդպիսի զգացմունքներով հանրապետութեան կառավարութիւնը յանձնում է ձեզ այս դրօշակները: Ընդունեցէք սրանց իբրեւ գրաւական այն խորին յարգանքի, որ կառավարութիւնը ունի դէպի զօրքերը: Ընդունեցէք սրանց իբրեւ վկաների դէպի ձեր քաջութիւնը, ձեր պարտաճանաչութիւնը, ձեր հաւատարմութիւնը Ֆրանսիային, որ յանձնում է ձեզ այս դրօշակների հետ, այս աշնն նշանաբանների հետ իր պատուի, իր երկրի և իր օրէնքների պաշտպանութիւնը:

Գրեվիի այդ կարծ ճառի վերջը միաձայն
և աղմկալի աղաղակներով և ծափահարու-
թիւններով ընդունվեցաւ: Գրեվիի լեզուն
խսկ հանրապետութեան նախագահի լեզու
էր:

Ձինուդրական հանդիսի մանրամասները
հետևեալն են: Ուղիղ մէկի կէսին եկաւ
հանրապետութեան նախագահը, սենատի եւ
պատգամաւորների ժողովի նախագահները
եւ մինիստրների ուղեկցութեամբ եւ տեղ
բռնեց պատրաստված ամբիօնի վրա: Ձինուդ-
րական մինիստր գեներալ Յարր, շրջապատ-
ված իր շտաբով եւ զօրաբաժինների հրա-
մանատարներով, հանդիպեց նախագահին
էրապարակի վրա, արդէն հրացանները պատ-
րաստած, կանգնած էին Փարիզի քաղաքային
գործերը եւ միւս բոլոր գործերի ներկայա-
ցուցիչները: Երբ նախագահը տեղաւորվեցաւ
ամբիօնի վրա, երաժշտութիւնները սկսեցին
«Մարսելիեզ» անել եւ «Mont Valérién»-ի թըն-
դանօթներ արձակվեցան:

Ամբիօնի կեցերծը բռնել էին մինիստր
ները, զիպլամաները և բարձր աատիճանաւոր
ները, աջ կողմը սենատի, իսկ ձախ կողմը
պատգամաւորներին ժողովի անդամներն էին
սեղաւորված:

Գրեզիի աջ կողմը սենատի նախագահ
Լէօն Սէն էր, իսկ ձախ կողմը պատգամաւոր
ներկ ժողովի նախագահ Լէօն Գամբետտ
Գրեզիի զիմացը ամբիօնի առաջ կանգնա
էին ձիով զինուորական մինիստրը, զինու
րական շտաբը, զօրաբաժինների հրամանա
տարները և զնպապետները: Զառը զինու
րականներին ուղղված ասվեցաւ: Մտփաշա
րում էին սենատորներ և պատգամաւորներ
Հասարակութիւնը անդադար աղաղակում
«Vive la République, vive Grevy, vive L'armée»
(կեցցէ Հանրապետութիւնը, Գրեզի, զօրքերը)
Հէնց որ Գրեզին վերջացրեց իր ծառ
սկսվեցաւ դրօշակներ բաժանելու հանդէս
Հանդէսը աւելի փառաւոր կը լինէր, եթ
դրօշակները աւելի ծանր բաժանվէին: Իւր

Քանի որ զուեղի դրձակակիրը ստուեուեմ էր
Հանրապետութեան նախագահին, որի մօտ
պատահում էր իր գնդապետին և յանձնում
էր նրան դրձակը: Գնդապետը իջեցնում էր
դրձակը նախագահի առաջ, որից ստանում
էր դրձակը և դրձակակիրին տալուց յետոյ
գնում էր իր զուեղի մօտ: Դրձակակիրները
նախագահին երկու կողմից էին մօտենում,
այդ պատճառով Հանդէսը կէս ժամկայ մէջ
վերջացաւ:

Դրօշակները ստանալուց յետոյ զօրքերը
հանդիսաւոր քայլով անցան նախագահի
առաջ: Զօրքերը չափազանց զեղեցիկ էին
քայլում եւ անցեալ տարվանից աւելի լաւ
էին պատրաստուած:

Նոր գրողները չափազանց լաւ ճաշա-
կով են շինված: Նրանց վրա ոսկեյ տա-
ռերով գրված են մի կողմից, «Republique
Française» (Ֆրանսիական Հանրապետութիւն)
«Honneur et Patrie» (պատիւ և Հայրենիք),
միւս կողմից գլխաւոր կոճկները անունները,
որոնց գունդը մասնակցել է:

Վերջացանելով այս թղթակցութիւնը, չեմ
կարող չը հիանալ պոլիցիայի գեղեցիկ կար-
գադրութիւններով: Հագաբաւոր կառքեր մտա-
նում էին Բուլօնի անտառը և դուրս գալի-
ստանց մի րոպէ կանգնելու. կարգադրութիւ-
ները չափազանց խնայի էին:

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵՆԻՑ

ԲՆՐԼԻՆ, 15 յուլիսի: Այսօր Հասաւ այս-
տեղ մարտիկ Յզենզ:

Կ. ՊՈԼԻՍ, 15 յուլիսի: Ռ. Դրան պատաս
խանք պետութիւնների ընհանուր գրու
թիւանը, միեկտրներից հասանութիւն ստա
ցած և պատասխանի բնագիրը փոփոխու
թիւնների ենթարկած, առաջարկված
սուլթանին հաստատուել համար: Վիէնայ
լուրը, իրը թէ պատասխանը յանձնված
պետութիւններին, սխալ է:

ՓԱՐՔԶ, 16 յուլիս: Երէկ յանձնուցեալ Ռ
Դրան պատասխանը պետութիւններ ընդհա
նուր գրութեանը: Պատասխանը յայտնի
«Temps» լրագրի նախկին հեռագիրները
Ֆրանսիական օձիցիներնրի Թունաստան ուղար
կելը յետաձգած է:

ՎԻՆՆՆՆՆ, 16 յուլիսի: Բ. Դրան պատաս
խանը պետութիւնների ընդհանուր գրու
թիւանը այստեղ սպասվում է ուրբաթ: Պա
տասխանը կազմել է Մուսուրուս-փաշա: Լու
ն է տարածված, որ Աբելդիին-փաշա հրաժա
վում է իր պաշտոնից: Վերանորոգութիւն
ների մինիստրութիւն կը նշանակվի, եթ
գործը ծովային ցոյցերին հասնի: Նիժ
պետութիւնների համաձայնութիւնը պահ
պանվի, միացեալ նաւատորմը խտրվ
կը զգի Մարմարեան ծովի մէջ Կ. Պոլս
հանգէպ:

ՕԻԷՍՍԱ, 16 յուլիսի: Այսօր առաւել
 «Նասիսիմօ» շոգենաւով բերված է սպանվա
 տ. Սկօբօլիվի մարմինը: Արքեպիսկոպոս Պլա
 տօն, մայր եկեղեցու տեղապահը և հոգե
 դերասանու թիւնը հոգեհանգիստ կատարե
 ցին: Ներկայ էին իշխանութիւնը, բազմա
 թիւ ժողովուրդ, տ. Սկօբօլիվի քոյրերը Պե
 տավցիվա և Ժերերցօվա, Կարմիր Խաչի բը
 րերը: Դադաղը ծաղկնիւթով զարդարած զը
 վեցաւ վագօնի մէջ և այսօր ուղարկվից
 Բեպան:

10հոկտեմբեր, 16 յուլիսի: Համայնքներին ժողովում յօրդ. Հարախնդամոն կարգադր. հետևելու հնազանդելու Կանոնադարից. Գեներալ Բերառու պատերազմական ոյժերը ոչնչացրած են, Կանոնադարի պահպանումը գործերը ամրացն են քաղաքում, Բամբեյի բոլոր ազատ գործերին հրապարակելու հետևանքով Կանոնադար: Սինդիկատի օրոգաբաժնի հ գնում:

Խմբագիր—Նրատարակող ԴԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Типографія А. А. Михельсона